

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(Research Methodologies)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่จะทำการศึกษาในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ประชากรในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคประชาชน เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ชาวบ้านหรือเกษตรกรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ในการพัฒนาของหน่วยงานข้างต้น ซึ่งอยู่ในเขตตำบลเขาหินซ้อน ตำบลบ้านช่อง และตำบล เกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม และตำบลลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา เขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สถานีวิทยุชุมชนเขาหินซ้อน และศูนย์ศึกษาและพัฒนาวน เกษตร (ห้วยหิน)

ในการวิจัยเชิงปริมาณได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 324 ราย ครอบคลุมพื้นที่ของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ 150 รายในอำเภอพนมสารคาม (ต.เขาหินซ้อน, ต.บ้านช่อง, ต.เกาะขนุน) สถานีวิทยุชุมชนเขาหินซ้อน 150 รายในอำเภอพนมสารคาม (ต.เขาหินซ้อน, ต.บ้านช่อง, ต.เกาะขนุน) จังหวัดฉะเชิงเทรา และชาวบ้านเครือข่ายศูนย์ศึกษาและ พัฒนาวนเกษตร (ห้วยหิน) 5 จังหวัดในภาคตะวันออก(ฉะเชิงเทรา,สระแก้ว, จันทบุรี,ระยอง,ตราด) 24 ราย

สถานที่ทำการศึกษา

ทำการศึกษาในพื้นที่อำเภอพนมสารคามและอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

เครื่องมือในการวิจัย

1.แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน และ เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร โดยประเด็นคำถามหลักๆ ในการสัมภาษณ์มีดังนี้

กระบวนการสื่อสาร

1. บทบาทของหน่วยงานในการสื่อสารกับชาวบ้าน/ชุมชนเป็นอย่างไร

2. สื่อและเนื้อหาที่หน่วยงานใช้ในการสื่อสารกับชาวบ้าน/ชุมชนมีอะไรบ้าง และคิดว่าสื่อชนิดใดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินโครงการ/กิจกรรมมากที่สุด

3. ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมมีอะไรบ้าง และมีวิธีแก้ไขปัญหาอย่างไร

4. โครงสร้างคณะทำงานของหน่วยงานเป็นอย่างไร

กระบวนการมีส่วนร่วม

1. มีการสอบถามความต้องการหรือประชุมร่วมกันกับชาวบ้านก่อนเริ่มโครงการหรือกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร

2. มีโครงการ/กิจกรรมใดบ้างที่มีการสอบถามความต้องการหรือประชุมร่วมกันกับชาวบ้านก่อนเริ่มโครงการ/กิจกรรม ชาวบ้านมีส่วนร่วมอย่างไร (ยกตัวอย่างโครงการ)

- ร่วมเป็นคณะทำงานหรือคณะกรรมการ

- ร่วมประชุม

- ร่วมเป็นวิทยากร

- ร่วมทำสื่อ โปสเตอร์ ป้าย หรือเอกสาร

- ร่วมทำหลักสูตรการอบรม/การสาธิต

- ร่วมทำกิจกรรมอื่น ๆ

3. มีการติดตามประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ/กิจกรรมหรือไม่

4. ชาวบ้านได้เข้ามาถามหรือขอคำปรึกษากับทางหน่วยงานหรือไม่ อย่างไร

2.แบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากชาวบ้านที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาโดยจำแนกแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานโดยทั่วไปของชาวบ้าน

2. การเปิดรับข้อมูลข่าวสารของชาวบ้าน

3. การมีส่วนร่วมในการสื่อสารชุมชนของชาวบ้าน

4. การใช้ประโยชน์จากการสื่อสารชุมชนของชาวบ้าน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในครั้งนี้จะนำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณและนำค่าร้อยละมาแปลผลและอธิบายในเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการแจกแจงของข้อมูลเป็นร้อยละและค่าเฉลี่ย ดังนี้

ใช้สูตรการคำนวณหาค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง (พัคตร์ วิชา ศรีสุข,2546) มีความหมายในทางการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบค่าร้อยละ

ช่วงร้อยละ	หมายถึง
80.1 - 100	มีการมีส่วนร่วมในระดับที่มากที่สุด
60.1 - 80	มีการมีส่วนร่วมในระดับที่มาก
40.1 - 60	มีการมีส่วนร่วมในระดับที่ปานกลาง
20.1 - 40	มีการมีส่วนร่วมในระดับที่น้อย
0 - 20	มีการมีส่วนร่วมในระดับที่น้อยที่สุด

ใช้สูตรการคำนวณหาค่าเฉลี่ย

$$\text{ค่าเฉลี่ย} = \frac{x(5) + x(4) + x(3) + x(2) + x(1)}{N}$$

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับการได้รับประโยชน์จากการสื่อสาร โดยแบ่งช่วงระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ (Likert,1961) ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ระดับคะแนน	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง
มากที่สุด	4.51 – 5.00
มาก	3.51 – 4.50
ปานกลาง	2.51 – 3.50
น้อย	1.51 – 2.50
น้อยที่สุด	1.00 – 1.50